

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

Warszawa, 06/06/2008r.

RPO-589891-I/08/AK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Zbigniew Ćwiąkałski
Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Ministrze

W związku z napływającymi do mnie skargami obywateli, dotyczącymi zamieszczonego na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości kwestionariusza osobowego, którego złożenie jest niezbędne w przypadku zgłoszenia o przystąpieniu do egzaminu konkursowego na aplikacje radcowską, adwokacką i notarialną, pozwalam sobie zwrócić się do Pana Ministra w przedmiotowej sprawie.

Złożenie kwestionariusza jest warunkiem koniecznym przystąpienia do egzaminu konkursowego na ww. aplikacje. Jednak jego treść - ze względu na zamieszczoną tam rubrykę „narodowość” - może budzić poważne wątpliwości natury konstytucyjnej. Narodowość bowiem wskazuje na pochodzenie etniczne danej osoby, na jej przynależność bądź nawet same poczucie przynależności do danego narodu. Wymaga podkreślenia, iż narodowość nie jest kategorią prawną - w przeciwieństwie do obywatelstwa, brak jest środków, które pozwalają na weryfikację, czy podane dane są prawdziwe. Narodowość należy postrzegać w kategoriach filozoficzno-społecznych, a pytanie o nią w pewnych wypadkach - biorąc pod uwagę długotrwały proces kształtowania się świadomości narodowej pewnych grup etnicznych - może być pytaniem, na które bardzo trudno udzielić odpowiedzi.

Pragnę również zwrócić uwagę, iż art. 51 ust. 1 Konstytucji stanowi, iż nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczącej jego osoby. Ponadto, ustęp 2 tego artykułu wskazuje, że władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym. W tym kontekście można stwierdzić, iż z punktu widzenia przeprowadzanego egzaminu pytanie o obywatelstwo kandydata

na aplikację radcowską, adwokacką czy notarialną wydaje się być uzasadnione. Pytanie o narodowość przekracza jednak standard niezbędności, wynikający z zasad demokratycznego państwa prawnego.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Ministra o rozważenie dokonania zmiany przedmiotowych formularzy w zakresie przedstawionym w niniejszym piśmie.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski